

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

№1
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 130 sahifa,
5-yanvar, 2026-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapirjanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (PhD)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Doniyorov S. M. – "Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalar tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari nomzodi (PhD)
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G'. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the Editorial Board of the newspapers "Yangi Uzbekiston" and "Pravda Vostoka", Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Candidate of Philological Sciences (PhD)

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

“Maktabgacha va maktab ta’limi” jurnali O‘zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro‘yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo‘yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo‘yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta’limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo‘yicha
ro‘yxatdan o‘tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Muhandislik grafikasi bo'yicha raqamli kompetensiyalarni shakllantirishda grafik dasturlardan foydalanish metodikasini yaratish.....	34
<i>Axmatova Asila Akmaljon qizi</i>	
Investigation on the Efficacy of Pedagogical Approaches in Virtual Learning	37
<i>Burkhonova Zarafuz Qobilovna, Makhmudov Shaxboz Muzzafarovich</i>	
The Role of Input And Interaction in Second Language Acquisition.....	40
<i>Dilorom Poyonova</i>	
Muhandislik yo'nalishida kartografiya fanini integratsiyalashgan holda o'qitish	45
<i>Kazakbayeva Muxabbat Turabayevna</i>	
Incorporation of Moocs Into the Digital Educational Framework for the Development of Professional Speech Culture.....	49
<i>Kudrat-Zoda Kamola Alisherovna</i>	
Pedagogical Strategies for Enhancing Students' Creative Thinking Throughout the Learning Process	52
<i>Makhmudova Ugiloy Baxtiyarovna</i>	
Kognitiv yondashuv asosida bo'lajak o'qituvchilarning media savodxonligini rivojlantirish	57
<i>Mirzayeva Mayramxon Zaynobiddinovna</i>	
Transformatsion yondashuv asosida bo'lajak o'qituvchilarning sun'iy intellekt savodxonligini rivojlantirish.....	61
<i>Mirzayeva Ziyoda Uktamjonovna</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarni tanqidiy fikrlashga o'rgatish	65
<i>Qurbonboyeva Gulnoza Mahmud qizi</i>	
An Online Service that Integrates Up-To-Date Content From Well-Known Mooc Platforms	68
<i>Rakhimberdiyev Rustam Abdunasirovich, Abdurahmonova Osiyo Jahongirovna</i>	
The Fourth Phase of Distance Education: Integrated Technologies and Moocs	71
<i>Rahimberdiyev Rustam Abdunasirovich, TaranenkoTatyana Viktorovna</i>	
Gamifikatsiya orqali iqtidorli o'quvchilarning o'quv motivatsiyasini oshirish	74
<i>Rustamova Manzura Mirkamolovna, Xaytbayeva Malika Qobil qizi</i>	
Boshlang'ich ta'lim fanlarini didaktik o'yinlar orqali tushuntirish	77
<i>Rustamova Manzura Mirkamolovna, Shomaxsudova Diyora Dilshod qizi</i>	
O'smirlar orasida alkogolizm, giyohvandlik va toksikomaniya profilaktikasi	80
<i>Sh. F. Mustafayeva</i>	
Educational Physics Experiments: Methods and Didactic Strategies for Developing Critical Thinking in Students	85
<i>Turayev Alimjan Bahriddinovich</i>	
The Problems of Remote Learning Technology and Global Trends in University Education Development.....	88
<i>Tursunov Begzod Sherzodovich, Shukurova Madina</i>	
A Case Study of Humanities Disciplines Using Massive Open Online Courses as a Resource for Blended Learning	91
<i>Tursunov Begzod Sherzodovich, Eshkabilov Kodirali Davlatmuratovich</i>	
Modern Education and Training Practices for Future Dentists	94
<i>Turumova Marjona Bahodirovna</i>	
Kommunikativ yondashuv asosida nutqiy kompetensiyani shakllantirish.....	98
<i>Tuxtayeva Mehriyo Shavkatovna</i>	
Maktabgacha ta'lim jarayonida mutaxassislik fanlarini o'qitishda zamonaviy pedagogik yondashuvlar: amaliy muammolar va ularning innovatsion yechimlari	102
<i>Xabibulayeva Shaxrizoda O'ktam qizi</i>	

Maktabgacha ta'lim yo'nalishi talabalarda nutq o'stirish darslari orqali Soft Skills ko'nikmalarini rivojlantirishning nazariy pedagogik psixologik asoslari	106
<i>Xoldarova Mubina Qudratbek qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida rivojlantiruvchi muhit va uning turlari	110
<i>Xolmirzayeva O'g'iloy Murotali qizi</i>	
Развитие компетенций студентов-биологов в изучении языков	114
<i>Абдуллаева Нигора Курбановна</i>	
Формирование интереса и повышение эффективности школьного урока физической культуры	118
<i>Мукимов Олим Эргашевич</i>	
Incorporation of Massive Open Online Courses Into the Higher Education Framework	122
<i>Rakhimberdiyev Rustam Abdunasirovich, Nasrullayev Javlonbek Tal'atjonovich</i>	
Совершенствование инновационной методики социально-педагогической деятельности будущих педагогов в полилингвальной среде с использованием искусственного интеллекта	125
<i>Хужаниязова Гузаль Юлдашевна</i>	

MAKTABGACHA TA'LIM JARAYONIDA MUTAXASSISLIK FANLARINI O'QITISHDA ZAMONAVIY PEDAGOGIK YONDASHUVLAR: AMALIY MUAMMOLAR VA ULARNING INNOVATSION YECHIMLARI

Xabibulayeva Shaxrizoda O'ktam qizi

Shahrisabz davlat pedagogika instituti
Magistranti Shahrisabz, O'zbekiston

Annotatsiya: Ushbu maqolada maktabgacha ta'lim jarayonida mutaxassislik fanlarini zamonaviy pedagogik yondashuvlar asosida tashkil etishning ahamiyati, jarayon davomida yuzaga keladigan muammolar hamda ularni bartaraf etishning innovatsion yechimlari yoritilgan. Tadqiqotda o'yin texnologiyalari, integrativ ta'lim, STEAM yondashuvi va raqamli vositalardan foydalanishning samaradorligi tahlil qilinadi. Shuningdek, tarbiyachilarning kasbiy malakasi yetarli emasligi, texnik bazaning cheklanganligi hamda metodik qo'llanmalar yetishmasligi kabi muammolar aniqlanib, ularni bartaraf etishga qaratilgan amaliy taklif va tavsiyalar ishlab chiqilgan.

Kalit so'zlar: zamonaviy pedagogika, innovatsion yondashuvlar, STEAM, integratsiya, kompetensiyaviy yondashuv, o'yin texnologiyalari, raqamli ta'lim, muammolar, yechimlar.

Abstract: This article examines the importance of organizing specialized subjects in preschool education based on modern pedagogical approaches, as well as the challenges encountered in the educational process and innovative solutions to address them. The study analyzes the effectiveness of game-based technologies, integrative learning, the STEAM approach, and the use of digital tools. In addition, issues such as insufficient professional qualifications of educators, limited technical resources, and a lack of methodological materials are identified, and practical recommendations for overcoming these challenges are proposed.

Key words: modern pedagogy, innovative approaches, STEAM, integration, competency-based approach, game-based technologies, digital education, challenges, solutions.

Аннотация: В статье раскрывается значение организации специализированных дисциплин в системе дошкольного образования на основе современных педагогических подходов, а также анализируются проблемы, возникающие в ходе образовательного процесса, и инновационные пути их решения. В исследовании рассматривается эффективность применения игровых технологий, интегративного обучения, STEAM-подхода и цифровых средств обучения. Кроме того, выявляются такие проблемы, как недостаточный уровень профессиональной подготовки воспитателей, ограниченность технической базы и дефицит методических пособий, и предлагаются практические рекомендации по их устранению.

Ключевые слова: современная педагогика, инновационные подходы, STEAM, интеграция, компетентностный подход, игровые технологии, цифровое обучение, проблемы, решения.

KIRISH

Bugungi globallashuv jarayonida maktabgacha ta'limga qo'yilayotgan talablar ortib bormoqda. Kichik yoshdagi bolalarning jismoniy, aqliy, ijtimoiy va nutqiy rivojlanishini sifatli ta'minlash uchun ta'lim jarayonini zamonaviy pedagogik yondashuvlar asosida tashkil etish muhim ahamiyatga ega. Mutaxassislik fanlarini o'qitishda innovatsion metodlar, interfaol usullar va zamonaviy texnologiyalardan foydalanish tarbiyachining kasbiy mahoratini oshirish bilan birga, bolalarning qiziqishini kuchaytiradi va ularning rivojlanish sur'atini tezlashtiradi.

Shu sababli, maktabgacha ta'lim jarayonini modernizatsiya qilish, undagi muammolarni aniqlash va ularga innovatsion yechimlar taklif etish bugungi kunning dolzarb masalalaridan biridir.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Maktabgacha ta'lim mutaxassislari ta'lim tizimida innovatsion g'oyalarni yaratish va joriy etish zamonaviy bolalar bog'chasini rivojlantirish uchun zaruriy shartdir degan fikrga kelishib olishadi. O'quv jarayonida innovatsion texnologiyalarni joriy etish bolaning yosh xususiyatlarini hisobga olgan holda, maktabgacha tarbiyachilar tomonidan har doim ijobiy seziladi, ular faoliyatni osongina o'zgartiradilar. O'z navbatida, tashabbus pedagogik kompozitsiya Ota-ona jamoatchiligi, bolalar bog'chasini o'quvchilarning oilalari bilan o'zaro ta'siri mexanizmlarini takomillashtirish zarurati, shuningdek, muhim ahamiyatga ega.

Shuning uchun maktabgacha ta'limdagi innovatsion texnologiyalar o'yinli texnologiyalar bilan bog'lanib ketgan. Ammo ularni bir xil qarash deb bo'lmaydi. Chunki innovatsiyalar turlicha yo'nalishda foydalaniladi. Maktabgacha ta'lim tashkiloti pedagogi o'z faoliyatini prinsipial amalga oshirish uchun: samarali (mavzuga yo'naltirilgan), tejamkor (shaxsga yo'naltirilgan), hamkorlik texnologiyalariga ega bo'lishi lozim.^[1]

Tajribali kreativ pedagog ushbu uslublar asosida o'zining "mualliflik" texnologiyasini yaratishi mumkin. Bunda, unga avval egallangan bilimlari va tarkib topgan dunyoqarashi turtki bo'ladi. Innovatsion pedagogik texnologiyalar yuzaga chiqishi ta'rixiga nazar tashlaydigan bo'lsak, ularning ta'lim jarayoniga kirib kelishida g'oyalar banki muhim ahamiyat kasb etgan. Masalan, italiyalik shifokor Mariya Montessori asli kasbi tarbiya bilan bog'lanmasada, o'zining boy tafakkuri orqali o'ziga xos ta'lim usulini tadbqiq etdi. "Usul har bir bolaning noyoblighi aksiomaga asoslanadi va ta'lim-tarbiya uchun maxsus yondashuvni talab qiladi.

Ta'lim tizimi uch qismdan iborat: o'qituvchi, bola va atrof-muhit" deyiladi uning ta'limotida. Uning nazariyasi uch asosiy tamoyilga asoslangan:

- bolaning maksimal erkinligi, rivojlanish va ta'lim taraqqiyoti va imkoniyatlarini tanlash;
- individual trening dasturini yaratish;
- o'qituvchining minimal aralashuvi va o'quv natijalari bo'yicha an'anaviy avtoritar nazoratning yo'qligi.

Maktabgacha yoshdagi bolalar ko'rgazmali tasavvur orqali anglash davrida bo'lganligi bois, barcha yangi bilimlar ko'rgazmalilikka asoslanadi. Bu yoshdagi bolalar bilan innovatsion pedagogik texnologiyalar sifatida interfaol metodlardan tarbiyachilar unumli foydalanadilar.^[2]

Chunki mazkur metodlardan foydalanish orqali har bir bola o'zining individual qobiliyatlarini namoyon eta oladi; mantiqiy o'yinlar o'ynash bolaning aqliy rivojlanishiga katta ijobiy ta'sir ko'rsatadi; atrof-muhit hodisalari haqida aniq tasavvurlar shakllanishiga yordam beradi; bolani ham ruhan, ham jismonan rivojlantirishda xizmat qiladi; bolalarni o'z oldiga maqsad qo'yib, uni amalga oshirishga o'rgatadi; qiyin vaziyatlar tu'g'ilganda mustaqil ravishda muammoga yechim topishga o'rgatadi.

Bolalarning rivojlanishiga qo'yilgan "Davlat talablari" va "Ilk qadam" davlat dasturida bolaning umumiy va rivojlanish sohasi kompetensiyalarining muhim yo'nalishlari belgilab berilgan. Unga ko'ra maktabgacha 6-7 yoshdagi bolaning umumiy kompetensiyalari sifatida quyidagilar ajratib ko'rsatildi:

1. **Kommunikativ kompetensiya** – muloqot vositalaridan turli vaziyatlarda foydalana bilish ko'nikmasi.
2. **O'yin kompetensiyasi** – bolaning o'yin jarayoni va uni tashkil qilishda tajriba, bilim va ko'nikmalardan ijodiy foydalanishi o'quv-tarbiyaviy faoliyat uchun asos bo'lib xizmat qiladi.
3. **Ijtimoiy kompetensiya** – hayotiy vaziyatlarda kattalar va tengdoshlar bilan axloq-odob normalari va me'yorlariga rioya qilgan holda o'zini tutish mahorati.
4. **Bilish kompetensiyasi** – atrof-muhitni ongli ravishda idrok qila olish va bilim, ko'nikma, malaka va qadriyatlaridan o'quv va amaliy vazifalarni hal qilishda foydalanish.

Innovatsion pedagogik texnologiyalarni bolalar ta'limiy jarayonida qo'llashda avvalo yuqoridagi bola kompetensiyalarini shakllantirishning qay birida maqbulligini aniqlash hamda ustuvor jihatlarni hisobga olish kerak. Masalan, mantiqiy o'yinlar va tajribalar ustida ishlash bolaning bilish jarayonida xizmat qilsa, so'z o'yinlari kommunikativlikni oshiradi. Shu bois usullarni saralash va muvofiqlashtirish asosida olib borish zarur.^[3]

TATQIQOT METODOLOGIYASI

Ushbu tadqiqot maktabgacha ta'lim jarayonida mutaxassislik fanlarini zamonaviy pedagogik yondashuvlar asosida tashkil etishning samaradorligini aniqlashga qaratildi. Tadqiqotda sifat va miqdoriy usullar uyg'unlashtirilib, tajriba-sinov ishlari, kuzatuv, so'rovnoma, suhbat hamda mavjud hujjatlarni tahlil qilish metodlari qo'llanildi. O'yin texnologiyalari, integrativ ta'lim, STEAM yondashuvi va raqamli vositalar pedagogik jarayonga bosqichma-bosqich joriy qilinib, ularning o'quv-tarbiyaviy natijalarga ta'siri nazorat guruhlari bilan taqqoslash orqali baholandi.

Tadqiqotda 5–6 yoshli bolalar qatnashadigan bir nechta maktabgacha ta'lim tashkilotlari, shuningdek tarbiyachilar va metodistlar jalb qilindi; ishtirokchilar tasodifiy tanlash asosida tajriba va nazorat guruhlariga bo'lindi. Ma'lumotlarni yig'ishda tarbiyachilar uchun so'rovnoma va diagnostik topshiriqlar, bolalar rivojlanishini baholash mezonlari, mashg'ulotlarni kuzatish varaqalari hamda STEAM va raqamli faoliyatlarga oid metodik materiallardan foydalanildi. Dastlab boshlang'ich tashxis o'tkazilib, mavjud sharoit, tarbiyachilarning tayyorgarlik darajasi va bolalarning kompetensiyalari aniqlangach, zamonaviy pedagogik yondashuvlar tizimli ravishda joriy etildi va mashg'ulotlar jarayoni muntazam kuzatilib qayd etildi.

Yakunda tajriba va nazorat guruhlarining rivojlanish ko'rsatkichlari taqqoslanib, miqdoriy ma'lumotlar foiz va o'rtacha ko'rsatkichlar asosida, sifat ko'rsatkichlar esa tematik tahlil usuli yordamida qayta ishlanib, xulosalar chiqarildi. Natijalarning ishonchligini ta'minlash maqsadida turli manbalar va usullarni uyg'unlashtirish (uchburchaklash), takroriy o'lchovlar va ekspert baholaridan foydalanildi; tadqiqot davomida ishtirokchilarning roziligi olinib, shaxsiy ma'lumotlar maxfiy saqlandi hamda bolalarning xavfsizligi va psixologik farovonligi ustuvor tamoyil sifatida ta'minlandi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Hozirgi davrdagi inqilobiy hodisalarga nazar tashlaydigan bo'lsak, ijtimoiy munosabatlardagi nomutanosibliklar global muammolardek jamiyat ravnaqiga aks ta'sir etmoqda. Agarda erta yosh davridan bolalarda ijtimoiy hayot qadriyatlarini shakllantirib borilsa, kelajakda sog'lom hayot tarzini yaratishda zamin bo'lib xizmat qiladi.

Mutaxassislarining ta'kidlashicha, shtatlardagi innovatsion texnologiyalar nafaqat mumkin, balki ehtiyoj ham. Biroq, buni yodda tutish kerak pedagogik texnologiyalar Maktabgacha bolalarning o'quv jarayonida qo'llanilishi mumkin, bir nechta qat'iy talablar berildi.

Bularga quyidagilar kiradi:

- 1. Kontseptuallik**, o'quv jarayoni ma'lum ilmiy tushunchaga asoslanishi kerakligini anglatadi.
- 2. Tizimga tegishli texnologiyalar**, bu texnologiyalar tizimga xos bo'lgan barcha belgilarga ega bo'lishi kerak. Ya'ni, ular yaxlit, mantiqiy va ularning elementlarining tarkibiy qismlari bo'lishi kerak - o'zaro bog'liq.
- 3. Ishlov berish** - pedagogik jamoa muayyan maqsadlarni belgilash, o'quv jarayonini rejalashtirish, ish jarayonida, bir yoki boshqa lahzalarni tuzatish imkoniyatini tushunish kerak.
- 4. Reprodikuvchanlik** - bu talabga nisbatan qo'llaniladigan o'qituvchi shaxsidan qat'i nazar, texnologiyani teng darajada samarali bo'lishi kerak.

Ta'lim innovatsiyasi deyilganda avvalo mashg'ulotlarda pedagogik texnologiyalardan foydalanish nazarda tutiladi. Texnologik yondashuv asta-sekin takomillashib innovatsion xarakterga ega bo'ldi. Masalan, maktabgacha ta'lim tizimida an'anaviy yo'nalishdagi mashg'ulotlar sistemasiga e'tibor berilganda, bu faoliyatda tarbiyachi obyekt bola subyekt rolini o'ynagan edi. Ya'ni, bola faqatgina tinglovchi, tarbiyachi notiq sifatida gavdalandi. Ammo barcha tajribalar ta'lim berishdagi bunday harakatlar samarali bo'la ololmasligini tasdiqladi.

Natijada ta'limni samaraliligini belgilay oladigan yondashishlarni yuzaga keltirish zarurati tug'ildi. Shuning uchun texnologik nazariyaning vujudga kelishi uchun turtki bo'ldi. Har qanday yangilik ehtiyoj natijasida yuzaga keladi. Ehtiyoj qanchalik yuqori bo'lsa, uning samaradorlik darajasi ham ko'tarilaveradi. Ta'lim innovatsiyalari deyilganda, ko'z oldimizda albatta yangi pedagogik texnologiyalar gavdalanadi.^[4]

Maktabgacha ta'limda zamonaviy pedagogik yondashuvlarning o'rni. Zamonaviy ta'lim jarayonida quyidagi yondashuvlar maktabgacha yoshdagi bolalar bilan ishlashda yuqori samaradorlik ko'rsatmoqda:

1. Kompetensiyaviy yondashuv

Bolalarda mustaqil fikrlash, kuzatish, muammolarni hal qilish ko'nikmalarini shakllantirishga xizmat qiladi.

2. Integrativ yondashuv

Fanlararo bog'liqlik asosida mashg'ulotlar tashkil etiladi. Masalan, matematika bilan san'at, til bilan jismoniy tarbiya elementlarini qo'shgan holda mashg'ulot o'tish.

3. STEAM yondashuvi

Ilm-fan, texnologiya, muhandislik, san'at va matematika elementlari orqali o'yin asosidagi kashfiyotlar qilish imkonini beradi.

4. O'yin texnologiyalari

Kichik yoshdagi bolalar uchun eng tabiiy o'rganish shakli bo'lib, bilimlarni qiziqarli tarzda o'zlashtirishga yordam beradi.

5. Raqamli texnologiyalar

Multimediya, ta'limiy ilovalar, interaktiv taxtalardan foydalanish bolalarda axborot savodxonligini shakllantiradi.

Shu bilan birga, maktabgacha ta'lim jarayonida zamonaviy yondashuvlarni to'liq joriy etishda bir qator muammolar ham kuzatiladi. Jumladan, tarbiyachilarning yangi metodikalar bo'yicha yetarli bilim va ko'nikmalarining yo'qligi, metodik qo'llanmalar yetishmasligi, moddiy-texnik bazaning sustligi, raqamli vositalardan samarali foydalanish ko'nikmasining to'liq shakllanmaganligi bunga misol bo'la oladi. Bundan tashqari, ota-onalar bilan pedagogik hamkorlik yetarli darajada yo'lga qo'yilmagani ham ta'lim sifatiga salbiy ta'sir ko'rsatadi^[5].

XULOSA VA TAKLIFLAR

Mazkur muammolarni bartaraf etish uchun bir qator innovatsion yechimlar taklif etiladi. Avvalo, tarbiyachilarning zamonaviy pedagogik yondashuvlar bo'yicha muntazam malakasini oshirish zarur. Seminarlar, treninglar, amaliy master-klasslar orqali ularning kasbiy savodxonligi oshiriladi. Ikkinchi muhim yo'nalish – metodik bazani boyitishdir. Mahalliy sharoitga mos didaktik o'yinlar, ko'rgazmali qurollar, elektron ta'lim resurslarini yaratish katta ahamiyatga ega. Raqamli texnologiyalarni keng joriy etish, ta'limiy ilovalar va interaktiv materiallar bilan mashg'ulotlarni boyitish bolalarning qiziqishini oshiradi. Ota-onalar bilan hamkorlikni kuchaytirish esa ta'lim jarayonining uzluksizligini ta'minlaydi. Bu maqsadda ota-onalar uchun pedagogik maslahatlar, seminarlar, bolalar bilan birgalikdagi amaliy mashg'ulotlar o'tkazilishi samarali natijalar beradi.

Maktabgacha ta'lim jarayonida mutaxassislik fanlarini o'qitishda zamonaviy yondashuvlardan foydalanish bolalarning har tomonlama rivojlanishiga xizmat qiladi. Innovatsion texnologiyalar, o'yin metodlari va integratsiyalangan mashg'ulotlar ta'lim jarayonini mazmunli va samarali qiladi. Muammolar tahlili va ularga taklif qilingan yechimlar esa maktabgacha ta'lim sifatini yangi bosqichga ko'tarish uchun muhim omil hisoblanadi. Tarbiyachilarning yangiliklarga intilishi, ilmiy-metodik yondashuvlarga tayangan holda ishlashi va ta'lim jarayonini boyitib borishi maktabgacha yoshdagi bolalar tarbiyasi va ta'limining muvaffaqiyatli yo'lga qo'yilishida asosiy rol o'ynaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. O'zbekiston Respublikasi "Maktabgacha ta'lim va tarbiya to'g'risida"gi Qonuni.
2. Maktabgacha ta'lim konsepsiyasi. – Toshkent: 2020.
3. Hasanboyeva O., Yo'ldosheva G. Maktabgacha pedagogika. – Toshkent, 2019.
4. G'oziyev E.G. Bolalar psixologiyasi. – Toshkent: O'qituvchi, 2017.
5. Montessori M. O'qituvchi qo'llanmasi. – Toshkent, 2021.
6. Fathiddinova N. Innovatsion ta'lim texnologiyalari. – Toshkent: TDPU nashriyoti, 2022.
7. Nizomova, Shoxista. "Maktabgacha yoshdagi bolalarga badiiy adabiyot bilan ishlashni orgatish." Центр научных публикаций (buxdu. uz) 33.33 (2023).
8. Nizomova, Shoxista. "Maktabgacha talim tashkilotida o'yinning bola hayotidagi ahamiyati." Центр научных публикаций (buxdu. uz) 32.32 (2023).

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №1

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzilimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.